Quarterly Journal of Nursing Management (IJNV) Letter to Editor

Volume 12, Issue 1 , Spring 2023

The Challenges of the Nursing Profession During the Covid-19 Pandemic From the Perspective of the Nursing Metaparadigm

Fatemeh Kazemi[1], Mohammad Ali Cheraghi[2*]

1- Graduated of Nursing Management Critical Care and Nursing Management Department. School of Nursing and Midwifery.Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran.
2- Professor, Nursing Management Department, School of Nursing and Midwifery, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

Corresponding Author: Mohammad Ali Cheraghi, Professor, Nursing Management Department, School of Nursing and Midwifery, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran.
Email: mcheraghi@tums.ac.ir

Abstract

Introduction: The outbreak of the Covid-19 pandemic caused fundamental changes in the field of human resources, especially among the employees of the healthcare system. Nurses working in medical centers and hospitals face many challenges during the provision of medical services, which affect the quantity and quality of their services. Challenges that hinder the realization of joining professional nursing. Examining all challenges from the perspective of nursing metaparadigm will lead to the formation of a deep and broad view of the variety of problems and their effects on nursing.
Methods: A narrative review was used to write this letter to the editor.
Results: Being aware of the challenges in society and applying effective solutions leads to creating a systematic vision and active performance. Challenges achieved in 3 levels; Macro, mezo and micro are placed in 4 dimensions of person, environment, quality of health and nursing.
Conclusions: Paying attention to the variety of challenges and their effects from the philosophical point of view and metaparadigm of nursing will broaden the vision of the leaders and managers of this profession. Improving the professional competence of nurses depends on having the right environment and professional requirements. The goal of health for all, which is one of the goals of sustainable development, will be realized with the realization of professional nursing in the society.
Keywords: Nursing, Metaparadigm, Challenges, Covid-19 pandemic.

[Downloaded from ijnv.ir on 2026-11-09]

فصلنامه مدیریت پرستاری
نامه به سردبیر
دوره ۱۲، شماره ۱، بهار۱۴۰۲

چالش های حرفه پرستاری در طی پاندمی کووید-۱۹ از نگاه متاپارادایم پرستاری

فاطمه کاظمی[۱]، محمدعلی چراغی[۲]*

۱- کارشناسی ارشد، گروه مدیریت دانشکده پرستاری و مامایی علوم پزشکی تهران، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران.
۲- استاد، گروه مدیریت پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران.

نویسنده مسئول: محمدعلی چراغی، استاد، گروه مدیریت پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران.
ایمیل: mcheraghi@tums.ac.ir

چکیده

مقدمه: وقوع پاندمی کووید-۱۹ موجب تحولات اساسی در حوزه نیروی انسانی به ویژه در میان کارکنان نظام بهداشت و درمان شد. پرستاران شاغل در مراکز درمانی و بیمارستان ها در طی ارائه خدمات درمانی با چالش های متعددی مواجه می باشند که کمیت و کیفیت میزان خدمات آنان را تحت تاثیر قرار می دهد. چالش هایی که به تحقق پیوستن پرستاری حرفه ای را با مانع مواجه می کند. بررسی کلیه چالش ها از دیدگاه متاپارادایم پرستاری موجب شکل گیری دیدی عمیق و گسترده به تنوع مشکلات و تاثیرات آن ها به پرستاری خواهد شد.

روش کار: برای نوشتن این نامه به سردبیر از مرور روایتی استفاده شد.

یافته ها: هوشیاری از چالش های موجود در جامعه و به کار بستن راهکارهای اثربخش منجر به ایجاد دید سیستماتیک و عملکرد فعال می شود. چالش های به دست آمده در ۳ سطح؛ ماکرو، مزو و میکرو و در ۴ بعد فرد، محیط، کیفیت سلامت و پرستاری قرار می گیرند.

نتیجه گیری: توجه به تنوع چالش ها و تاثیرات آن ها از دیدگاه فلسفی و متاپارادایم پرستاری موجب گستردگی بینش رهبران و مدیران این حرفه می شود. ارتقای شایستگی و صلاحیت حرفه ای پرستاران منوط به در اختیار داشتن محیط مناسب و الزامات حرفه ای است. هدف سلامت برای همه که از جمله، یکی از اهداف توسعه پایدار می باشد با واقعیت یابی پرستاری حرفه ای در جامعه به تحقق می پیوندد.

کلیدواژه ها: پرستاری، متاپارادایم، چالش ها، پاندمی کووید-۱۹.

سردبیر محترم

اولین مورد ابتلا به بیماری کووید-۱۹ در دسامبر سال ۲۰۱۹ میلادی در شهر ووهان چین شناسایی شد و در سپتامبر سال ۲۰۲۰ میلادی، مردم سراسر جهان را درگیر کرد (۱). این بیماری تا ۱۶ دی ماه سال ۱۴۰۱، منجر به ابتلای ۶۶۷،۵۰۶،۵۱۸ نفر و مرگ حدود ۶،۷۰۷،۳۶۶ نفر در سراسر جهان و ابتلای ۷،۵۶۱،۴۲۶ و مرگ ۱۴۴،۶۹۹ نفر در ایران شد (۱).

وقوع این پاندمی در جهان موجب تحولات اساسی در زمینه نیروی انسانی به ویژه در حوزه نظام سلامت شده است. آسیب شغلی منحصر به فرد و تاثیر پیچیده ای که پاندمی کووید۱۹، بر نیروی کار پرستاری دارد، مورد توجه همگان قرار گرفت.

دست و پنجه نرم کردن پرستاران با خواسته‌های بی‌سابقه بیماران، فرسودگی فیزیکی و مواجه شدن با فشارهای سلامت روانی و دیگر چالش ها موجب شده است (۲) که مفهوم ریشه ای و فلسفی حرفه پرستاری به خوبی تحقق پیدا نکند. تاثیری که پاندمی کووید ۱۹، بر حرفه پرستاری گذاشته است را می توان از نگاه فلسفی و متاپارادایمی۱ در ۴ بعد متاپارادایم؛ فرد، محیط، سلامت و پرستاری بررسی کرد. چنین نگاه جامع به سلامتی و نیز دقت به وضعیت رفاه فرد، به پرستاران دارای صلاحیت حرفه ای این امکان را می دهد که نه تنها نیازهای فیزیکی بیمار خود را برآورده

[Downloaded from ijnv.ir on 2026-11-09]

کننـد، بلکـه نیازهـای اجتماعـی و عاطفـی آن هـا را نیـز مـورد توجـه قـرار دهنـد (۳).

متاپارادایـم؛ مجموعـه‌ای از مفاهیـم و گزاره‌هایـی اسـت کـه پدیده‌هـای مربـوط بـه یـک رشـته را بیـان می‌کنـد. بـه عبـارت سـاده همـه ویژگی‌هایـی کـه مـی تواننـد بـرای پرسـتار شـدن در یـک چارچـوب واحـد قـرار گیرنـد، را شـامل مـی شـود. تحقـق مفهـوم متاپارادایـم پرسـتاری بـه علـت وجـود چالـش هـای متعـددی کـه در طـی پاندمـی کووید-۱۹ وجـود دارد بـا موانعـی مواجـه اسـت. کلیـه چالـش هـای هـر بعـد را مـی تـوان در سـه سـطح ماکـرو (در سـطح جامعـه و کشـور)، مـزو (در سـطح سـازمانی و بیمارسـتان هـا) و میکـرو (شـخص و خانـواده) تقسـیم کـرد کـه بـه صـورت سیسـتماتیک در ارتبـاط بـا هـم هسـتند و از یکدیگـر تاثیـر مـی پذیرنـد.

در نـوع متاپارادایـم فـرد؛ بـه کلیـه نیازهـای بیمـار بـه عنـوان یک انسـان شـامل؛ نیازهـای جسـمانی، معنویـت، نیازهـای روحـی، روانـی، اجتماعـی و فرهنگـی نیـز نـگاه مـی شـود. هـدف نهایـی ایـن نـوع نـگاه توانمندسـازی بیمـار بـرای مدیریـت سـلامت و رفـاه بیمـار اسـت.

کمبـود تجهیـزات خـود محافظتـی بـرای پرسـتاران، تـرس از برقـراری تمـاس بـا بیمـاران، کمبـود نیـروی پرسـتار، کمبـود و توزیـع نابرابـر منابـع در سـطح ماکـرو، کاهـش مراجعـه بـه مراکـز خدمـات درمانـی و در نتیجـه چالـش اسـاس در نظـام اقتصـاد سـلامت سـازمان هـا، فشـردگی زمـان، بـالا بـودن حجـم کار و محدودیـت در اسـتفاده فضـای فیزیکـی بـرای بیمـاران بسـتری در سـطح مـزو موجـب محدودیـت در تامیـن نیازهـای بیمـاران مـی شـود. همچنیـن چالـش هایـی کـه در سـطح میکـرو و از سـوی خـود بیمـار وجـود دارد ماننـد: سـطح سـواد و معلولیـت فـرد، پاییـن بـودن سـطح هوشـیاری و نیمـه هوشـیاری بیمـاران و آنانیکـه در طـی اتصـالات بـا تجهیـزات در بیـان نیازهـای خـود ناتـوان هسـتند، منجـر بـه مغفـول مانـدن نیازهای جسـمی، روحـی، روانـی، معنـوی، اجتماعـی و فرهنگـی بیمـار مـی شـود. نیازهایـی کـه نظـر بـه آنـان بـه موجـب افزایـش انعطـاف پذیـری و ارتقـای تـاب آوری زیسـتی، روحـی، روانـی و همچنیـن فرهنگی-اجتماعـی خواهـد شـد. توجـه بـه تفاوتهـای فرهنگـی، اجتماعـی و حساسـیت هـای موجـود در میـان بیمـاران نیـاز بـه نـگاه ویـژه ای بـرای شـناخت ویژگیهـای فـردی دارد.

متاپارادایـم محیـط بـه بررسـی عوامـل محیـط اطـراف بیمـار شـامل؛ محیـط فیزیکـی، محیـط عاطفـی (ارتباطـات بـا خانـواده و دوسـتان) و نیـز محیـط اجتماعـی و فرهنگـی مـی پـردازد (۳).

مشـکلات مربـوط بـه سـلامت روان جامعـه، پیشـگیری اجتماعـی ضعیـف و نابرابـری هـای اجتماعـی، ناکافـی بـودن سـاختار و تجهیـزات درمانـی و وضـع قوانیـن اجتماعـی ماننـد؛ محدودیـت فاصلـه اجتماعـی، افزایـش پسـماندهای غیرقابـل بازیافـت، مخاطـرات اکوسیسـتم، ضعـف آمـوزش بهداشـت در شـبکه هـای اجتماعـی و جـدی نگرفتـن ایـن بیمـاری در بیـن عمـوم مـردم در سـطح ماکـرو، محدودیـت در پذیـرش بـه لحـاظ نداشـتن فضـای فیزیکـی و ناکافـی بـودن منابـع محیطـی ماننـد؛ نـور، سـرما و یـا گرمـا و عـدم ملاقـات بیمـار بـا اعضـای خانـواده در سـطح مـزو، تفاوتهـای فرهنگـی، تبعیـض هـای جنسـی، ارتباطـات محـدود بیمـار و حمایـت هـای اجتماعـی انـدک خانـواده و دوسـتان در سـطح میکـرو مطـرح اسـت.

متاپارادایـم سـلامت؛ بـر سـطح کیفیـت سـلامت (جسـمی، روانی، اجتماعـی و معنـوی) و نیـز دسترسـی بـه مراقبـت هـای سـلامتی تمرکـز دارد (۳).

نداشـتن دسـتورالعمل بـرای ردیابـی افـراد مشـکوک بـه بیمـاری، چالـش تخصیـص منابـع و توزیـع ناعادلانـه آن در میـان اسـتان هـا و حتـی بیمارسـتان هـای یـک اسـتان، ناکافـی بـودن حمایت هـای سـازمان هـای مـردم نهـاد، مهیـا نبـودن زمینـه هـای مراقبـت در منـزل (فقـدان اطلاعـات و نبـود نظـارت کافـی و دقیـق) در سـطح ماکـرو، نـوع و سـاختار سـازمان هـای درمانـی (دولتـی، خصوصـی، تامیـن اجتماعـی) در سـطح مـزو، تضـاد طبقاتـی، چالـش هـای اقتصـادی و بیـکاری ناشـی از مانـدن در خانـه، مشـکلات معیشـتی و اقتصـادی بیمـاران و اعتقـادات و ایمـان بـه خـدا میـزان کیفیـت سـلامت فـرد را تعییـن مـی کننـد کـه در تحقـق پرسـتاری و امـر مراقبـت بـی تاثیـر نخواهنـد بـود.

متاپارادایـم پرسـتاری؛ بـه نحـوه بـه کارگیـری دانـش و مهـارت خـود در مراقبـت از بیمـار و همچنیـن ویژگیهـای یـک پرسـتار بـا کفایـت (همدلـی و شـفقت بـا بیمـار) توجـه دارد (۳). چنیـن نـگاه فلسـفی کـه هـم راسـتایی بـا مفهـوم مراقبـت چهـار گاه سـمفونیک پرسـتاری از بیمـار دارد، بـه ایجـاد هماهنگـی میـان گیرنـده هـای حسـی تفکـر، گفتـار و عمـل در پرسـتاران بـرای خلـق یـک پرسـتاری سـمفونیک فکـری۲، معنـوی۳، اخلاقـی۴ و زیبایـی شـناختی ۵ حرفـه ای اشـاره دارد (۴). بدیـن وسـیله بـا درک معانـی در برخـورد بـا بیمـار، برقـراری ارتبـاط معنـادار، انجام ماهرانـه مداخـلات و برقـراری هارمونـی خـاص میـان چهـارگاه سـمفونیک در عمـل مـی تـوان مراقبـت هـای پرسـتاری بـا کیفیتـی را بـه بیمـاران ارائـه داد.

عـدم دسـتیابی بـه غنـای سـمفونی در تحقیقـات پرسـتاری تنهـا

[Downloaded from ijnv.ir on 2026-11-09]

بوسیله یک ابزار (۵)، ناشناخته بودن ویروس، تناقض در درمان های دارویی، بالا بودن میزان مرگ و میر در میان کارکنان گروه درمان (۶) در سطح ماکرو، کاربردپذیری پایین وسایل حفاظت فردی، فرسودگی شغلی و کار مداوم، برنامه کاری نامتعارف، انتقال نیرو در بین بخش ها به صورت غیر داوطلبانه، حمایت ناکافی سازمان، کیفیت کم زمان استراحت، قوانین و اطلاعات متناقض و کافی نبودن آموزش های اختصاصی ویروس کرونا، عدم حمایت از پرستاران فداکار و شاغل و حتی تناقض در رعایت حقوق بیماران و ارائه خدمات درمانی به پرستاران در زمان بیماری همانند سایر بیماران (۷) در سطح مزو قرار می گیرد.

فاصله‌گیری عموم از کارکنان سلامت و زدن انگ اجتماعی به آن‌ها و خانواده هایشان (۷)، اختلالات جسمی و روانی کارکنان نظام سلامت در پی کرونا، تفاوت در ارزش ها و نگرش فردی در میان پرستاران در سطح میکرو موجب کاهش انگیزه، خستگی از کار و شفقت ورزی، تغییر در نوع و جهت نگرش و میزان تعهد در پرستاران می شود (۸) که به نوبه خود می تواند بر خدمات درمانی تاثیر بگذارند.

با توجه به چالش هایی که در بالا ذکر شد، نکته قابل توجه در این میان افول و کاهش صلاحیت حرفه ای پرستاران در امر مراقبت از بیماران است که تاثیر گرفته از این چالش ها می باشد. آماده سازی و برنامه ریزی اقدامات روزانه، برقراری ارتباطات برای انتقال اطلاعات ضروری و نیز مستندسازی آنها در محیط کار، کنترل سیستم های مدیریت حادثه و واکنش به بلایا، ایمنی و امنیت، ارزیابی و جمع آوری داده ها به عنوان مبنایی برای اقدامات بعدی، اجرای مداخله های درمانی و بالینی، ارتقا توانمندی های فردی، اجتماعی و اخلاق حرفه ای برای پرستاران ازجمله، ویژگیهای شایسته پرستاران در بحران است (۹). بنابراین، لازم است به بحث پرستاری از نگاه فلسفی در شرایط بحران نگاه ویژه ای شود، تا بدین وسیله دستیابی به اهداف توسعه پایدار و سلامتی برای همه محقق شود. طراحی یک استراتژیک واحد، منعطف و فراگیر مبتنی بر مرجعیت علمی و تخصصی با هدف کاهش اتلاف منابع، حکمرانی مسئولانه و عالمانه با روند بازیابی و کنترل به موقع به تغییرات مثبت و جابجایی در نیازهای بهداشتی- جمعیتی، جلب اعتماد عمومی، انعطاف‌پذیری و در عین حال اقتدار حاکمیت در خدمت مصلحت عمومی، اولویت بندی تخصیص منابع به بخش بهداشت و درمان و ادغام در برنامه های ملی با تعریف بسته خدمات درمانی و بالینی ضروری متناسب با اولویت کشور، نیاز به رهبری و حمایت از سطح بالا برای غلبه بر انگ و تبعیض اجتماعی، سیاستگذاری با محوریت شناسایی و حمایت از افراد نیازمند، همکاری و مساعدت های دولت برای استفاده از مکان های عمومی مانند مساجد، ورزشگاه ها، فرهنگسراها و مکان های عمومی و برنامه‌ریزی‌های برای حل چالش‌های خدمات اطلاع‌رسانی و افزایش سواد اطلاعات سلامت و سواد رسانه‌ای سلامت عموم مردم از جمله، راهکارهای مطلوب در حل چالش های سطح ماکرو می باشند.

توسعه همکاری و مشارکت بخش های دولتی- خصوصی با هدف ایجاد کیفیت و دسترسی به خدمات، تامین ملزومات و تجهیزات درمانی با مشارکت کمک های مردمی و خیریه، توسعه همکاری با شرکت های نوآوری و فناوری های مهندسی پزشکی داخلی و خارجی با عقد قراردادهای طولانی مدت، طراحی سیستم ردیابی تماس با ایجاد ارتباط میان مردم و تیم کارکنان درمان، جذب کارکنان جوان و فارغ التحصیلان دانشگاه های علوم پزشکی سراسر کشور در طی فرآیند سریع استخدامی، ترویج برنامه های قدردانی و طراحی کمپین های تشکر از پرستاران از راهکارهای قابل اجرا در سطح مزو هستند.

ارائه بسته های اقتصادی و تشویقی به خانواده ها، پرستاران و ترویج برنامه های آموزشی، مشاوره ای و حمایتی از سوی رسانه های اجتماعی با هدف ارتقای فرهنگ از جمله، راهکارهای پیشنهادی برای بهبود چالش های موجود در سطح میکرو می باشد که می توان در این راستا به کار بست.

[Downloaded from ijnv.ir on 2026-11-09]

References

1. https://www.worldometers.info/coronavirus
2. Kazemi F, Mossadegh Rad AM, Chiraghi MA. Designing and validating a questionnaire to measure the reasons for the factors related to intention turnover of nurses in the covid-19 pandemic. Q J Nurs Manag. 2022;11(3):
3. Branch C, Deak H, Hiner C, Holzwart T. Four nursing metaparadigms. IU South Bend Undergrad Res J. 2016;16:123
4. Clarifying the concept of the four-season symphony (I SEA) in nursing practice: A Wilson›s approach to concept analysis
5. Ghane G, Cheraghi MA, Pashaeypoor S, Najafi F. Concept analysis of the Four-Season-Symphony of Intellectuality–Spirituality–Ethics–Esthetics (FSS: I SEA) in nursing research. In: Nursing Forum. Wiley Online Library; 2021. p. 693–702.
6. Lee SM, Kang WS, Cho A-R, Kim T, Park JK. Psychological impact of the 2015 MERS outbreak on hospital workers and quarantined hemodialysis patients. Compr Psychiatry. 2018;87:123–
7. Mohammadi F, Radfar M, Hemmati Maslak Pak M. Workplace challenges and nurses recovered from COVID-19. Nurs Ethics. 2022;29(2):280–92
8. Lai J, Ma S, Wang Y, Cai Z, Hu J, Wei N, et al. Factors associated with mental health outcomes among health care workers exposed to coronavirus disease 2019. JAMA Netw open. 2020;3(3):e203976–e203976.
9. ICN COVID-19 Update: Strong National Nursing Associations providing vital lead during COVID-19 crisis-. [Internet] . 13 March 2020. Available: https://www.icn.ch/news/icn-covid-19-update-strong-national-nursing-associations-providing-vital-lead-during-covid-19(Accessed. .1.FAB.2023)

[Downloaded from ijnv.ir on 2026-11-09]